

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/235/2022
Identifikačné číslo spisu:	1115202936
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1115202936.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. G., narodenej XX. V. XXXX, N., R. X, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Arendackým, Bratislava, Železničiarska 13, proti žalovanému Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Bratislava, Hlboká cesta 2, IČO: 00 699 021, o určenie neplatnosti výpovede, určenie, že štátnozamestnanecký pomer trvá a o náhradu mzdy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (predtým na Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. 16Cpr/1/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. apríla 2022 sp. zn. 9CoPr/1/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) čiastočným rozsudkom z 2. októbra 2017 č. k. 16Cpr/1/2015-352 určil, že výpoveď zo štátnozamestnaneckého pomeru, s ktorou bola žalobkyňa oboznámená dňa 29. septembra 2014, je neplatná a štátnozamestnanecký pomer žalobkyne trvá naďalej. Ďalej rozhodol, že o zaplatení náhrady mzdy žalobkyne z dôvodu neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru a o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd prvej inštancie v konečnom rozhodnutí. V odôvodnení konštatoval, že žalovaný nepreukázal doručenie výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyňi do vlastných rúk, keďže zo Záznamu z prerokovania skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v súvislosti s organizačnou zmenou a odovzdávania výpovede (ďalej aj len „Záznam“, č. I. 5) nevyplyvala žalovaným tvrdená skutočnosť, že žalobkyňi bola výpoveď zo štátnozamestnaneckého pomeru riadne doručená. Žalovaný nepreukázal ani to, že žalobkyňa si výpoveď odmietla prevziať a že nastali účinky doručenia v zmysle § 38 ods. 4 Zákonníka práce v spojení s § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. Vo vzťahu k námietke žalovaného ohľadne nedostatku pasívnej legitimácie uzavrel, že štátny zamestnanec sa môže domáhať neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru vo vzťahu k služobnému úradu, ktorý plnil všetky povinnosti voči štátnemu zamestnancovi v priebehu štátnozamestnaneckého pomeru. Súd prvej inštancie nadviazal, že štátnozamestnanecký pomer existoval a bol založený medzi žalobkyňou a žalovaným teda

Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktorý vo svojom mene dal žalobkyni výpoveď zo štátnozamestnaneckého pomeru, pričom tento ako služobný úrad je nositeľom práv a povinností a plní úlohy pri koordinovaní činnosti vo veciach štátnozamestnaneckých vzťahov podľa § 9 ods. 5 zákona o štátnej službe. Zároveň poukázal na to, že zo žiadnych zákonných ustanovení nevyplýva žalovaným tvrdená skutočnosť, že pasívne legitimovaným subjektom v konaní o určenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru je štát. Súd prvej inštancie sa napokon nestotožnil ani s tvrdením žalovaného, že žalobkyňa žalobu podala po zákonom stanovenej lehote, a to s ohľadom na jej práceneschopnosť trvajúcu od 22. októbra 2014 do 15. januára 2015 a s tým súvisiace ustanovenie § 64 ods. 2 Zákonníka práce. Nakoľko predmetný pracovný pomer skončil uplynutím výpovednej doby 16. januára 2015 a žaloba bola podaná na súde 02. februára 2015, dospel k záveru, že žalobkyňa dodržala zákonom stanovenú lehotu na uplatnenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru výpoveďou v zmysle § 56 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 24. januára 2019 sp. zn. 9CoPr/1/2018 čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Súčasne vyslovil, že žalovaný nemá voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania dospel k záveru, že Záznam bol podpísaný tým, kto doručenie za zamestnávateľa vykonával, ale aj svedkami doručenia, že zamestnanec prijatie písomnosti odmietol, nedáva žiaden priestor pre pochybnosti o doručení výpovede, keď v súlade s § 38 ods. 4 Zákonníka práce platí nevyvrátiteľná domnienka, že výpoveď bola žalobkyni doručená 29. septembra 2014. V otázke včasnosti podania žaloby na určenie neplatnosti výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru odvolací súd zhodnotil, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keďže žalobkyni bola výpoveď doručená 29. septembra 2014, výpovedná doba začala plynúť 01. októbra 2014 a skončila dňom 30. novembra 2014, kedy začala plynúť dvojmesačná prekluzívna lehota, v ktorej sa žalobkyňa mohla domôcť určenia neplatnosti skončenia jej pomeru štátneho zamestnanca. Toto právo žalobkyni uplynulo dňom 30. januára 2015 a zdôraznil, že skutočnosť, že žalobkyňa sa počas plynutia výpovednej doby stala dočasne práceneschopnou (od 22. októbra 2014 do 16. januára 2015), bola s poukazom na závery rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/29/2017 z hľadiska plynutia prekluzívnej lehoty irelevantná, nakoľko začiatok a plynutie lehoty na uplatnenie práva na určenie neplatnosti výpovede podľa § 77 Zákonníka práce nemôže ovplyvniť ani prípadná práceneschopnosť zamestnanca. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Na dovolanie žalobkyne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) ako súd dovolací uznesením z 27. októbra 2021 sp. zn. 8Cdo/279/2019 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. januára 2019 sp. zn. 9CoPr/1/2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nakoľko odvolací súd nepostupoval dôsledne v zmysle ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. S dôrazom na viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie bol odvolací súd v prípade, že sa mienil odchýliť od skutkových záverov súdu prvej inštancie, povinný zopakovať dokazovanie aj výsluchom svedkov a zohľadniť jeho výsledky v procese komplexného vyhodnocovania, v opačnom prípade si nemohol zadovážiť dostatočný a rovnocenný podklad pre odlišné vyhodnotenie dôkazov než súd prvej inštancie. Odvolaciemu súdu pripomenul, že len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu a v konečnom dôsledku spĺňa požiadavky na hodnotenie dôkazov vyjadrené v ustanovení § 191 CSP.

4. Po vrátení veci najvyšším súdom krajský súd (v poradí druhým) rozsudkom z 21. apríla 2022 sp. zn. 9CoPr/1/2022 I. napadnutý čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol; II. žalovanému voči žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov prvoinstančného, odvolacieho a dovolacieho konania. Krajský súd opätovne preskúmal a prejednal vec v napadnutom rozsahu podľa § 380 ods. 1 CSP na odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) a viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) zopakoval dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1, § 196 a § 204 CSP. Vypočul svedkov L.. T. R., L.. Z. C. (H.), L.. R. G. a oboznámil sa s jednotlivými listinnými dôkazmi: Záznamom z

prerokovania skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v súvislosti s organizačnou zmenou a odovzdávania výpovede z 29. septembra 2014; oznámením žalobkyne z 31. januára 2015 o trvaní štátnozamestnaneckého pomeru (č. l. 6); rozhodnutím Ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky č. 66/2014 o organizačnej zmene (č. l. 30); výpoveďou zo štátnozamestnaneckého pomeru číslo: 280.937/2014-OSUR/649 z 29. septembra 2014 (č. l. 36); potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti N 904202 vystaveným 22. októbra 2014 O.. H.P. H. (č. l. 39); záznamom zo stretnutia vedúceho služobného úradu s predstaviteľmi ZO SLOVES k pripravovanej organizačnej zmene (č. l. 40); záznamom zo stretnutia vedúceho služobného úradu s predstaviteľmi ZO SLOVES o prerokovaní výpovedí zamestnancov podľa § 74 Zákonníka práce (č. l. 42); a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné z dôvodu vecnej nesprávnosti v zmysle § 388 CSP zmeniť.

4.1. Úvodom odvolací súd zrekapituloval, ako si súd prvej inštancie v plnom rozsahu osvojil tvrdenie žalobkyne, že výpoveď zo štátnozamestnaneckého pomeru jej nebola fakticky nikdy doručená, okolnosť ktorá z formálno-právneho hľadiska zakladá neplatnosť výpovede. Konštatoval, že žalovaný nepreukázal doručenie výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru žalovanej do vlastných rúk, keďže zo Záznamu táto skutočnosť nevyplýva a svedkovia si okolnosti ohľadne doručovania výpovede žalobkyne nepamätali a nepotvrdili, že by žalobkyňa výpoveď odmietla prevziať a ani to, že výpoveď jej doručovali (ods. 17.1. odôvodnenia).

4.2. Poukázal však na to, že Zákonník práce neobsahuje zákonnú definíciu prejavu vôle a preto považoval za potrebné aplikovať subsidiárne § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pripomenul, že žalobkyňa bola na základe negatívne vymedzeného tvrdenia v dôkaznej nevýhode, pretože nemožno preukázať neexistujúcu skutočnosť (nedoručenie výpovede), resp. iba s ťažkosťami možno preukázať, že sa tak nestalo, napriek tomu z povinnosti tvrdenia vyňatá nie je. Strana sporu, ktorá neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé následky v podobe takého rozhodnutia súdu (a to aj za zvýšenej aktivity súdu s poukazom na § 319 CSP), ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Na základe vykonaného dokazovania odvolací súd zastával názor, že žalovaný preukázal doručenie výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyňi, o čom svedčí nielen záznam z prerokovania skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, ale aj výpovede svedkov, ktorí nepotvrdili tvrdenie žalobkyne o nedoručení výpovede. Okolnosti ohľadom doručenia výpovede si nepamätali, ale legitímnosť priebehu rokovania v zmysle pokynov sekcie osobného úradu pri podaní výpovede nespochybnili.

4.3. Odvolací súd aj po doplnení dokazovania výsluchom svedkov považoval Záznam za relevantný, pochybnosti nevzbudzujúci doklad o doručení výpovede žalobkyne. Z obsahu tohto kľúčového dokladu vyplynulo nielen to, že žalobkyňa bola oboznámená s organizačnou zmenou, že jej štátnozamestnanecké miesto je zrušené a že žalovaný ako zamestnávateľ ju nemá možnosť ďalej zamestnávať, ale aj to, že súčasťou prerokovania bolo aj odovzdanie výpovede, že žalobkyňa odmietla výpoveď prijať a podpísať, pričom bola poučená o následkoch odmietnutia prijatia, teda skutočnosť, ktorú svojim podpisom potvrdili L.. Z. C. (H.) - generálna riaditeľka sekcie ekonomiky a všeobecnej správy, L.. T. R. - riaditeľ odboru investícií, nehnuteľností a služieb a L.. R. G.. Uvedenému záveru, že súčasťou prerokovania bolo aj odovzdanie výpovede nasvedčuje nielen úvodné označenie Záznamu, ale potvrdzuje to aj jeho bod 2. Slovné spojenie „menovaný zamestnanec výpoveď danú zamestnávateľom odmietol prijať a podpísať dňa“ ako aj slovné spojenie „záznam z odovzdávania výpovede“ sú výrazovými prostriedkami, z ktorých vychádzajúc z bežného výkladu použitých pojmov vyplýva akt doručenia výpovede, konštatoval odvolací súd a podčiarkol, že s ohľadom na § 35 Občianskeho zákonníka nemožno predpokladať pochybnosti z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti. Žalobkyňa nepopierala podpísanie Záznamu, ani že by došlo k pozmeneniu jeho obsahu po podpise, ani nie je zaznamenaný nesúhlas žalobkyne s obsahom. Argumentácia žalobkyne neobsahuje náznak toho, že pri podpise Záznamu konala v omyle, alebo pod nátlakom.

4.4. Odvolací súd tiež akcentoval, že obsah dokazovania nedáva žiaden podklad pre záver, že Záznam by nemal byť právne podstatný a že doručenie výpovede spôsobom v ňom uvedeným by mal byť neplatný. Spochybnenie obsahu Záznamu založené len na popretí jeho obsahu s odôvodnením, že situáciou bola žalobkyňa zaskočená, odvolací súd bez splnenia dôkaznej povinnosti neuznal s tým, že takéto spochybňovanie nemôže slúžiť na popretie listiny a výpovede svedkov, ktorí potvrdili legitímnosť priebehu rokovania v zmysle pokynov sekcie osobného úradu pri podaní výpovede. Výkladom možno

zistiť iba obsah právneho úkonu, nemožno ním prejav vôle dopĺňovať. Takto musí súd postupovať aj vtedy, keď účastníci vo svojich prednesoch alebo výpovediach v priebehu konania interpretujú obsah právneho úkonu odlišným spôsobom. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že interpretácia obsahu právneho úkonu súdom podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka nemôže byť považovaná za nahradenie, prípadne zmenu už urobených prejavov vôle, keďže použitie zákonných výkladových pravidiel smeruje iba k tomu, aby obsah právneho úkonu vyjadreného slovami, ktorý urobili účastníci po vzájomnej dohode, bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v čase prejavu.

4.5. Odvolací súd v nadväznosti na predchádzajúci výklad vyzdvihol, že doručenie úkonu smerujúceho ku skončeniu pracovného pomeru musí zamestnávateľ (kedykoľvek v budúcnosti) v prípade potreby preukázať. Preukázanie doručenia (pokús doručenia) spravidla poskytne zamestnávateľom vyhotovený písomný záznam, na ktorom zamestnanec potvrdí svojim podpisom prevzatie listiny alebo na ktorom bude potvrdené (tým, kto doručenie za zamestnávateľa vykonával, poprípade tiež svedkami doručenia), že zamestnanec prijatie písomnosti odmietol. Zmenu napadnutého rozsudku a zamietnutie žaloby krajský súd v tejto časti odôvodnenia potom založil na úvahe, že Záznam podpísaný tým, kto doručenie za zamestnávateľa vykonával, ale aj svedkami doručenia, že zamestnanec prijatie písomnosti odmietol, nedáva žiaden priestor na pochybnosti o doručení výpovede, keď v súlade s § 38 ods. 4 Zákonníka práce platí nevyvrátiteľná domnienka, že výpoveď bola žalobkyni doručená 29. septembra 2014.

5. Po vyriešení otázky týkajúcej sa doručenia výpovede sa odvolací súd zaoberal včasnosťou uplatnenia nároku na určenie neplatnosti štátnozamestnaneckého pomeru. Hoci súd prvej inštancie vo vzťahu k zhodnoteniu včasnosti podania žaloby uviedol, že „žalobkyňa zákonom stanovenú lehotu na uplatnenie neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v zmysle § 56 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe dodržala“, názor odvolacieho súdu bol taký, že v tejto otázke došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Vychádzal z toho, že dvojmesačná lehota v zmysle § 77 Zákonníka práce je lehotou prekluzívnou a hmotnoprávnou a pretože výpoveď žalobkyni bola doručená 29. septembra 2014, výpovedná doba (§ 48 ods. 1 a 2 zákona č. 400/2009 Z. z.) začala plynúť 01. októbra 2014 a skončila 30. novembra 2014. V zmysle § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. v spojení s § 77 Zákonníka práce začala dvojmesačná prekluzívna lehota v ktorej sa žalobkyňa mohla domôcť určenia neplatnosti skončenia jej pomeru štátneho zamestnanca plynúť 30. novembra 2014. Odvolací súd za použitia § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka s prihliadnutím na čas začiatku plynutia lehoty a na jej dĺžku uzavrel, že toto právo žalobkyni uplynulo 30. januára 2015 (piatok). Tvrdenie žalobkyne, že posledný deň lehoty na podanie žaloby pripadol na 31. januára 2015 odvolací súd z dôvodu, že nemá oporu v zákonom znení § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka neuznal a poznamenal, že skutočnosť, že žalobkyňa sa počas plynutia výpovednej doby stala dočasne práceneschopnou (od 22. októbra 2014 do 16. januára 2015) je z hľadiska plynutia uvedenej prekluzívnej lehoty irelevantná. Poukázal na závery rozhodnutia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 3Cdo/29/2017, podľa ktorého začiatok a plynutie lehoty na uplatnenie práva na určenie neplatnosti výpovede podľa § 77 Zákonníka práce nemôže ovplyvniť ani prípadná práceneschopnosť zamestnanca a za „deň, keď sa mal pracovný pomer skončiť“ tu treba považovať posledný deň výpovednej doby nepredĺzenej o ochrannú dobu. Žalobkyňa podala žalobu 02. februára 2015 (pondelok) po uplynutí prekluzívnej lehoty. S odkazom na vyššie uvedené odvolací súd vec uzavrel tak, že v zmysle § 36 ods. 1 Zákonníka práce došlo k zániku práva, pretože sa v lehote neuplatnilo a po márnom uplynutí dvojmesačnej lehoty sa už nemôže zaoberať posúdením otázky platnosti tohto právneho úkonu a to ani formou predbežnej otázky. Ak nebola neplatnosť právneho úkonu o rozviazaní pracovného pomeru určená právoplatným rozhodnutím súdu, musí sa medzi stranami vychádzať z toho, že pracovný pomer žalobkyne bol rozviazaný platne, v dôsledku čoho bolo potrebné žalobu v celom rozsahu zamietnuť. O náhrade trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2, § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že sudy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Nesúhlasila s konštatovaním odvolacieho súdu v ods. 9.2. odôvodnenia a vyslovila sa za to, že pokiaľ žalovaný tvrdí, že výpoveď riadne doručil, musí túto skutočnosť preukázať; žalovaný však doručenie výpovede nepreukázal, uvedené nevyplýva ani zo Záznamu a ani z výpovedí svedkov. Predvolaní svedkovia mali

preukázať, že jej výpoveď bola doručená, pričom sám krajský súd uvádza, že vypočutí svedkovia si okolnosti ohľadom doručenia výpovede nepamätajú. Preto záver odvolacieho súdu, že svedkovia svojimi výpoveďami nespochybnili legitímnosť priebehu rokovania v zmysle pokynov sekcie osobného úradu pri podaní výpovede považovala za správny len v tom smere, že svedok nepamätajúci si na priebeh udalosti svojou výpoveďou ani nevyvracia ale ani nepotvrďuje, že sa stala tak, ako je to niekde popísané. Odvolaciemu súdu vyčítala, že v ods. 9.3. odôvodnenia bližšie nezdôvodnil, prečo považoval Záznam za relevantný, pochybnosti nevzbudzujúci doklad o doručení výpovede žalobkyne. Výhrady dovolateľky smerovali aj k tomu, že uvedený Záznam bol pripravený vopred niekoľko dní pred 29. septembrom 2014 a nebol robený v priebehu rokovania so žalobkyňou resp. po jeho skončení. Z odôvodnenia odvolacieho súdu nemala za zrejmé, prečo treba mať za to, že Záznam zachytáva skutočný priebeh toho, čo sa udialo v uvedený deň, keďže bol vyhotovený niekoľko dní dopredu. Namietala, že ani zo slovného spojenia „menovaný zamestnanec výpoveď danú zamestnávateľom odmietol prijať a podpísať dňa“ nevyplýva, že by výpoveď bola doručovaná. V Zázname nie je uvedený dátum, kedy došlo k odmietnutiu výpovede, hoci si to podľa jej názoru predznačený text vyžaduje. Žalobkyňa zo Záznamu nemala zrejmý priebeh doručovania a či to vôbec možno považovať za doručenie/doručovanie. Nakoľko Záznam bol pripravený vopred, tak na akceptáciu toho, že žalobkyňa odmietla prevziať výpoveď, bolo podľa jej názoru potrebné, aby chýbajúca časť textu v Zázname (konkrétne deň) bola doplnená a osoba, ktorá to urobila, mala uviesť dátum, kedy sa tak stalo a podpísať sa. Len podpísanie Záznamu považovala v tomto smere za nedostatočné; poukázala na to, že deň (dátum) nebol dopísaný a v bode V. bola zakrúžkovaná číslica 2. Dovolateľka vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP videla aj v tom, že pri ustáľovaní skutkového stavu doručenia výpovede odvolací súd v procese hodnotenia dôkazov v rozpore s § 191 ods. 1 CSP preferoval (na úkor výpovedí žalobkyne a svedkov) výlučne jeden listinný dôkaz (Záznam). Odvolaciemu súdu vyčítala nedostatočné a nepresvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, čím zaťažil konanie zmätočnosťou vadou. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu trval na tom, že výpoveď daná žalobkyni spĺňa všetky hmotnoprávne podmienky platnosti výpovede a že bola žalobkyni doručená v súlade s ustanovením § 38 Zákonníka práce v spojení s § 120 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe. Doručenie výpovede žalobkyni preukázal prostredníctvom listinných dôkazov a svedeckými výpoveďami osôb osobne prítomných pri doručovaní výpovede žalobkyni. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby žalobkyne na oneskorenom podaní žalobného návrhu žalobkyňou. Navrhol preto podané dovolanie v zmysle § 448 CSP zamietnuť ako nedôvodné.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolací súd pripomína, že dôvod zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP nahradil pôvodný dôvod podľa § 237 písm. f) OSP (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súd pre ľudské práva i Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania, a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude dovolanie prípustné vždy. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, bude nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

13. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala najmä nedostatky v procese vyhodnotenia dokazovania a nesprávne skutkové závery, ku ktorým dospel odvolací súd v súvislosti so Záznamom, t. j. že pri ustáľovaní skutkového stavu doručenia výpovede odvolací súd v procese hodnotenia dôkazov v rozpore s § 191 ods. 1 CSP preferoval (na úkor výpovedí žalobkyne a svedkov) výlučne jeden listinný dôkaz (Záznam). Zároveň atakovala nedostatočné a nepresvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Podľa § 442 dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

16. Pokiaľ dovolateľka namietala vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP v nedostatočne zistenom skutkovom stave veci a v nesprávnom hodnotení dôkazov (pri ustáľovaní skutkového stavu doručenia výpovede odvolací súd v procese hodnotenia dôkazov v rozpore s § 191 ods. 1 CSP preferoval (na úkor výpovedí žalobkyne a svedkov) výlučne jeden listinný dôkaz) dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP. Dovoláním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

16.1. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúmvaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikatúru ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúvanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na

spravodlivý proces, a teda preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúmanie procesného postupu súdu.

16.2. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18 a 19).

16.3. Dovolací súd dodáva, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiaca úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

16.4. Právo na spravodlivý proces je preto naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004).

16.5. Summa summarum nedá sa vylúčiť, že k porušeniu tohto práva dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/2007).

16.6. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov) je preto otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť dovolaciemu súdu predložená v dovolaní ako prípustný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zásadám spravodlivého procesu zodpovedá tiež požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

17. So zreteľom na vyššie uvedené, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces, kedy podstatou dovolacieho prieskumu nebolo prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania, ergo preskúmanie toho, či hodnotenie dôkazov je alebo nie je natoľko svojvoľné, že znamená zásah do tohto práva.

17.1. V okolnostiach konkrétnej veci dovolací súd súhlasí s odvolacím súdom, že listinný dôkaz označený ako Záznam z prerokovania skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v súvislosti s organizačnou zmenou a odovzdávania výpovede možno považovať za relevantný, pochybnosti nevzbudzujúci doklad o doručení výpovede žalobkyne; samotný názov listiny napovedá, čo bolo, po jeho predložení žalobkyňi na rokovaní zúčastnených strán jeho zamýšľaným zmyslom a cieľom t. j. „zaznamenať prerokovanie skončenia štátnozamestnaneckého pomeru v súvislosti s organizačnou zmenou a zaznamenať odovzdávanie výpovede.“

17.2. Ďalej premisy, z ktorých odvolací súd vychádzal pri formulovaní skutkových záverov, že „žalovaný preukázal doručenie výpovede zo štátnozamestnaneckého pomeru žalobkyňi o čom má svedčiť nielen záznam z prerokovania skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, ale aj výpovede svedkov, ktorí si síce okolnosti ohľadom doručenia výpovede nepamätali, ale legitímnosť priebehu rokovania v zmysle pokynov sekcie osobného úradu pri podaní výpovede nespochybnil“ - sú konzistentné a logicky zapadajúce do akceptovateľných skutkových zistení prípadu, keď o veci uvažoval tak, že „tomu, že súčasťou prerokovania bolo aj odovzdanie výpovede nasvedčuje nielen úvodné

označenie Záznamu, ale potvrdzuje to aj jeho bod 2. Slovné spojenie „menovaný zamestnanec výpoveď danú zamestnávateľom odmietol prijať a podpísať dňa“ ako aj slovné spojenie „záznam z odovzdávania výpovede“, ktoré sú výrazovými prostriedkami, z ktorých vychádzajúc z bežného výkladu použitých pojmov vyplýva akt doručenia výpovede, a podčiarkol, že s ohľadom na § 35 Občianskeho zákonníka nemožno predpokladať pochybnosti z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti. Žalobkyňa nepopierala podpísanie Záznamu, ani že by došlo k pozmeneniu jeho obsahu po podpise, ani nie je zaznamenaný nesúhlas žalobkyne s obsahom.“

17.3. Výhrady dovolateľky smerujúce k tomu, že uvedený Záznam bol pripravený vopred, niekoľko dní pred 29. septembrom 2014 a nebol robený v priebehu rokovania so žalobkyňou resp. po jeho skončení, tieto sú právne irelevantné, keďže, ako bolo uvedené vyššie, tento formulár bol počas stretnutia 29. septembra 2014 vyplnený tak, aby zachytával jeho samotný priebeh - o čom svedčí aj zakrúžkovanie možnosti 2. v bode V. predmetného Záznamu.

17.4. Vnútorne presvedčenie odvolacieho súdu pri hodnotení dôkazov nepredstavuje svojvoľu ani pokiaľ ide o jeho reflexie, že „argumentácia žalobkyne neobsahuje náznak toho, že pri podpise Záznamu konala v omyle, alebo pod nátlakom; odvolací súd tiež akcentoval, že obsah dokazovania nedáva žiaden podklad pre záver, že Záznam by nemal byť právne podstatný a že doručenie výpovede spôsobom v ňom uvedeným by mal byť neplatný.“

17.5. Ako vidno v danej veci nejde o prípad takého hodnotenia dôkazov, ktoré by bolo vykonané bez akceptovateľného racionálneho základu tak, že by z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplynuli odvolacím súdom prijaté skutkové závery, že „žalobkyňa bola oboznámená s organizačnou zmenou, že jej štátnozamestnanecké miesto je zrušené a že žalovaný ako zamestnávateľ ju nemá možnosť ďalej zamestnávať, ale aj to, že súčasťou prerokovania bolo aj odovzdanie výpovede, že žalobkyňa odmietla výpoveď prijať a podpísať, pričom bola poučená o následkoch odmietnutia prijatia, teda skutočnosť, ktorú svojim podpisom potvrdili L.. Z. C. (H.) - generálna riaditeľka sekcie ekonomiky a všeobecnej správy, L.. T. R. - riaditeľ odboru investícií, nehnuteľností a služieb a Ing. R. G..“

17.6. Takéto hodnotenie vecí dostatočne legitimizuje dovolací súd na prijatie názoru, že išlo o štandardné a nie svojvoľné zisťovanie skutkového stavu odvolacím súdom, že nepozorovať extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami a že odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia práve tak dodržal limity na požiadavku nadväznosti medzi skutkovými zisteniami získanými v procese dokazovania a úvahami v procese hodnotenia dôkazov (viď vyššie) na jednej strane a vyslovenými právnymi závermi na strane druhej, ktoré spočívajú v tom, že „Záznam podpísaný tým, kto doručenie za zamestnávateľa vykonával, ale aj svedkami doručenia, že zamestnanec prijatie písomnosti odmietol, nedáva žiaden priestor na pochybnosti o doručení výpovede, keď v súlade s § 38 ods. 4 Zákonníka práce platí nevyvrátiteľná domnienka, že výpoveď bola žalobkyňi doručená 29. septembra 2014.“

18. Dovolací súd tak uzatvára, že v posudzovanom prípade hodnotenie dôkazov vykonané odvolacím súdom nevykazuje žiadne odchýlky od pravidiel logického uvažovania, ktoré by vyústilo do nezrozumiteľného alebo nejasného záveru. Preto ďalšie námietky žalobkyne, že v Zázname nie je uvedený dátum, kedy došlo k odmietnutiu výpovede, hoci si to podľa jej názoru predznačený text vyžaduje a že zo Záznamu nemala zrejmy priebeh doručovania a či to vôbec možno považovať za doručenie/doručovanie, dovolací súd vyhodnotil v ich súhrne ako právne bezvýznamné.

19. Uvedené možno v plnej miere subsumovať aj ku kritizovanému nedostatočnému a nepresvedčivému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, keďže v danej veci ide o také odôvodnenie, ktoré spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP). Dovolací súd s ohľadom na svoju podrobnú právnu argumentáciu (v ods. 13. až 18.) nemohol akceptovať výhrady dovolateľky o nepresvedčivosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho, zrozumiteľného a logického odôvodnenia. Argumentácia použitá v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu je totiž koherentná, logická a presvedčivá, premisy zvolené v rozhodnutí, aj závery, ku ktorým na ich základe krajský súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

20. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Základné právo na súdnu ochranu každému garantuje, že konanie v jeho veci bude prebiehať podľa vopred stanovených pravidiel pred nestranným a nezávislým súdom. Do obsahu predmetného práva však nepatrí záruka toho, že rozhodnutie bude zodpovedať očakávaniam strany sporu. Ak preto odvolací súd v prejednávanej veci rozhodol inak, než dovolateľka očakávala, nejde o porušenie jej práva na spravodlivý proces, keďže len samotná nespokojnosť s výsledkom konania nemôže založiť dôvodnosť podaného dovolania.

21. Nad rámec (obiter dictum) dovolací súd pri komplexnom (materiálnoprávnom) posudzovaní veci poukazuje na dôvody, ktoré viedli odvolací súd k zamietnutiu žaloby, t. j. že žalobkyňa neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou neuplatnila na súde včas, najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť a podala ju po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty. Keďže aj nedoručenie výpovede zakladá jej neplatnosť (§ 61 ods. 1 Zákonníka práce), podľa názoru dovolacieho súdu správnosť právneho posúdenia o zániku práva pre jeho neuplatnenie v zákonnej lehote je autonómne (nezávislé) od vyriešenia otázky doručenia resp. nedoručenia výpovede. Pomerované touto optikou platí, že aj keby výsledky vykonaného dokazovania nepreukázali riadne doručenie výpovede žalobkyni (29. septembra 2014), žalobkyni by na uplatnenie žaloby podľa § 77 Zákonníka práce plynula lehota dvoch mesiacov počítaná odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť (identicky). Neuplatnenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru v dvojmesačnej lehote odo dňa, keď pracovný pomer týmto rozvázovacím prejavom sa mal skončiť, privodí skončenie pracovného pomeru aj v prípade, keby takýto prejav bol neplatný. Nezachovanie tejto prekluzívnej lehoty súd zohľadní iba v prípade, ak by išlo o osobu s duševnou poruchou (trvalou), odôvodňujúcou zbavenie spôsobilosti na právne úkony a ak tejto osobe nebol určený opatrovník. Iné prípady túto lehotu nepredlžujú (m. m. R 119/1999).

22. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup dovolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.